

Aile Sağlığı Merkezinde Okul Çağı İzlemleri

Gizem LİMNİLİ¹

GİRİŞ

Birleşmiş Milletlerin tanımına göre 0-17 yaş grubu olarak tanımlanan çocuk nüfusu, Türkiye’de 2020 yılında 22 milyon 750 bin olarak bulunmuştur. Çocuk nüfusu 1970 yılında toplam nüfusun %48,5’i iken yıllar içinde azalarak 2020 yılında %27,2’ye gerilemiştir. Buna karşın bu oran halen Avrupa’daki en yüksek çocuk nüfusuna denk gelmektedir. Yaş gruplarına göre incelendiğinde ise 5-9 yaş arası nüfus 2015 yılında %27,7’si iken, 2020 yılında %28,7 olarak hesaplanmıştır (1). Milli Eğitim Bakanlığı yönetmeliğine göre ilkokul birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 69 ayını dolduran çocukların kaydı yapılmaktadır. Buna karşın 69, 70 ve 71 aylık olanların kayıtları velinin isteğine göre bir yıl ertelenebilir. Yine velinin isteğine göre 66, 67 ve 68 aylık çocuklar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilebilir (2). Buradan da anlaşılacağı üzere okula başlama yaşı veli isteğine göre değişebilmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de beş yaşta okula başlama oranı 2015/’16 öğretim yılında %67,2 iken 2019/20 öğretim yılında artarak %75,1 olmuştur (1).

Ülkemizde bebek çocuk ergen izlem protokolleri çerçevesinde okul çağı izlemleri aile hekiminde 6 yaş (67-78 ay arası) itibarı ile başlamaktadır. Sonrasında her yıl bir kez olacak şekilde izlem yapılması önerilmektedir (3). Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği’nde bu izlemler uygulanmadığında ödemede kesinti uygulanmamaktadır (4).

¹ Uzm. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD, gizem.limnili@deu.edu.tr

da okul başarısının takibi aile ve öğretmenler ile birlikte hekime de çocuğun sağlığı hakkında bilgi verebilir. Okul başarısındaki düşme görme işitme gibi fiziksel bir sorunun işareti olabileceği gibi ihmal istismar gibi hekimin yasal sorumlulukları içindeki durumlara veya çocuğun geleceğini etkileyebilecek öğrenme ilişkili sorunlara da işaret ediyor olabilir.

Öğrenme ilişkili bozukluklar her ne kadar eğitimcilerin, rehber öğretmenlerin tanınmasının daha kolay olduğu durumlar olsa da aile hekimleri de bu konuda uyanık olmalıdır. Hekimin buradaki rolü bu bozuklukların tanımlanmasına yardımcı olmak, yönetimini sağlamak, birlikte ortaya çıkan koşulları değerlendirmek ve bakım koordinasyonunu sağlamaktır. Çocuğun ebeveynleri ve/veya klinisyenler çocuğun öğrenmesiyle ilgili endişe duyduklarında, çocuğa okulda psikometrik testlerin yapılmasını talep etmelidirler. Hekim ve okul ekibi arasındaki doğrudan iletişim, ekibin çocuğun eğitim ortamındaki ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamak için gerekli bilgilere sahip olmasını ve ekibin özel soru ve endişelerinin ele alınmasını sağlamaya yardımcı olur. Çocuğa bir bu tanılardan biri konulursa, birinci basamak hekimi aileye yapılması gerekenler konusunda danışmanlık verebilir; ayrıca aile ve okul arasında anlaşmazlıklar olması durumunda bakımın koordinasyonunu, çocuğun savunuculuğunu üstlenebilir (23).

SONUÇ

Okul çağı çocuk için aile ortamından çıkıp topluma geçişin ilk dönemidir. Bu dönemde büyüme ve gelişmenin iyi olması hem çocuk hem de toplum için önemlidir. Ülkemizde okul çağı çocuk izlemleri aile hekimlerince yürütülmektedir. Okul çağı izlemleri çocuğun sağlıklı büyümesi ve gelişimi için önem arz etmektedir. Bu dönemde yaşa uygun izlemlerin yapılması, bağışıklığın tamamlanması önemlidir. Ayrıca yaşa özgü özelliklerin hekim tarafından bilinerek aileye danışmanlık verilmesi gelişebilecek sağlık sorunlarının erken farkına varılmasını sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Türkiye İstatistik Kurumu (2020) İstatistiklerle Çocuk. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Cocuk-2020-37228>
2. Resmi Gazete (2019). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190710-6.htm>
3. Sağlık Bakanlığı (2018). https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cocuk_ergen_db/dokumanlar/yayinlar/Kitaplar/Bebek_Cocuk_Ergen_Izlem_Protokolleri_2018.pdf
4. Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği (2010). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?-MevzuatNo=20101237&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5>
5. Sağlık Bakanlığı Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Programı (2008). <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/cocukergen-tp-liste/okul-%C3%A7a%C4%9F%C4%B1-%C3%A7ocuklarda-i%C-C%87%C5%9Fitme-taramas%C4%B1-program%C4%B1.html>
6. Sağlık Bakanlığı (2019). Florürlü Vernik Uygulaması <https://sagligim.gov.tr/agiz-dis-sagligi/florurlu-vernig-uygulamasi.html>

